

A'
CSÁSZARI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL.

Nro 6.

Költ Bétsbenn, Sz. Jakab Havának (Julius) 20-dik
 napján 1802-dik Elztendőben.

B é t s.

A' múlt pénteken estve (Julius 16-dikán) érkezett ide Po'sonyból Nádor Ispány Ő Királyi Hertzegsége, hogy a' minden órán innen elindulandó Felséges Nápolyi Királynétől bútsút vehessen. Tegnap előtt dél után ismét visszfa tért Posonyba Ő Kir. Hertzegsége.

Felséges Urunk méltóztatott, egy Junius 22-dikén Posonyban költ Kabinétfeli írása ál'al, Fölsch Bernárd, János Urat, ki az ide való Theresiána Académiában, a' politikai, és törvényre tartozó tudományoknak Directora, az itt va-

F

16 Universitásban pedig Professor, és Udvari Czenzor, sok esztendőök alatt kimutatott hűséges szolgálatjára nézve a' Nemesi rangban helyhez-
tetni minden taksa nélkül.

Magyar Ország.

Posonyból Julius 16-dikán. Tegnap előtt köz Ülések tartattak, mellyekben Ő Felségének azon kegyelmes Resolutiója felolvastatott, mellyet az Ország Rendeinek, a' Magyar Regementek híjjánosságának kipótolására, és azoknak mindenkor tellyes számmal leendő tartására nézve bényújtott Repraesentatiójára adni méltóztatott Felséges Urunk. Ez meglévén mind a' M. Fő Rendek, mind a' T. Státusok külön tartottak Üléseket, mellyekben a' Deputátzióknak a' kereskedést intéző, és már elvégezett munkája, az ezen tárgyról Ő Felségéhez küldendő Repraesentatióval egygyütt, felolvastatott a' tanátskozás véget. A' tegnapi napon tartott Ülésben megvizsgáltatott még egyszer ez a' munka, és egyenlő akarattal helybe hagyatott. Azután Nádor Ispány Ő Királyi Hercegsége nevét alá írta ezen Repraesentatióknak, melly a' Posonyi, és Pesti kereskedő Társaságnak, a' Magyar Országgi kereskedés szélesebb kiterjesztésére tzelozó jegyzéseivel egygyütt, Felséges Urunkhoz el is küldetett.

Olasz Ország.

Florentziából Junius 18-dikán. A' Portó Ferrájó, Frantziák által mos'anában lett elfoglalása, az Olasz Országgi kereskedésre nézve egy a' legfontosabb dolgok közzül, és valósággal na-

gyobb figyelmetességet is gerjesztett Olasz Országban, mint akármelly megváltoztatása is egy vagy más tartomány határainak. Elba szigete, mellynek földje magában nem sokat telz, és a' melly nem igen termékeny, nagy hasznára volt ugyan Toskánának, kivált só-készítő helyeire nézve; de kivált a' hadakozás ideje alatt tetstett ki, hogy melly nevezetes kis sziget ez. Bátor szívű erőslakosai, kik egy győzödelmes Nemzetnek még akkor is ellenébe szegeztek magokat, a' midőn Európa a' hadakozásba belé fáradván, a' fegyvert lerakta, megérdemlik, hogy az ez előtt volt Kommandószéktől betsültessenek. A' szigeteinek, és a' benne lévő erős kikötő helynek alkalmas fekvése olyan helyé tette azt, a' honnan észre lehetett venni a' felső Olasz Ország kikötő helyeibe béevező hajókat. Frantzia Ország-ra nézve kivált Korsikáért nevezetes ez a' sziget, mivel ennél fogva az egész Tusciai tengeren uralkodhatik, 's az Olasz Orzági kereskedést, és hajókázást tetszése szerént regulázhatja, és olyan állapotban van ez által, hogy közép Olasz Országba, a' mikor néki tetstzik bényomúlhat. Ha ezen dolgokhoz hozzá veszi valaki azt, hogy megvóltak a' hadakozó Hatalmasságoktól ezen sziget lakosi bíztatva, hogy rájok a' közönséges békeség helyre állásával különös tekintet lesstsz, azonban ha meggondolja azt is, hogy sokan örökre elhagyták Hazájokat azon lakosok közül, kik annak óltalmazására javaikat életeket fordítottak, azok pedig, a' kik a' szigetben maradtak, erejek felett való adóval terhelhetnek: méltó okai lehetnek arra, hogy az Elba szigete állapotját, abban részt vevő Izánakozó indulattal tekintse. De van

még itt valami olyan, a' mi Olasz Országot Génuától fogva, egész Nápoly végéig különösen figyelmetessé teheti. Az a' nagy gyűlölség, mellyel Nápoly egy részről Génua, más részről pedig a' rabló hatalmasságok ellen viseltetett, az az ellenséges indulat, mellyet Róma, és Toskánna a' rablók ellen mutatott, azt tselekedék, hogy ha a' két fél hajói a' tengeren öfzve akadtak, a' véres tsata után egygyik résznek mindenkor vesztetni kellett. Azomban tsak ugyan nem szakadt félben egészfen a' hajókázás a' Tusciai tengeren akarmi ok miattis: mivel az Elba szigete hajói, ha megsejtették a' tengeren a' rabló hatalmasságok hajóit nem eveztek ki a' sík tengerre, hanem tsak a' partok körül folytatták a' kereskedést, a' hova a' rabló hajók, a' legnagyobb szélvélzben sem igen mertek közelíteni: mivel nem vólt biztos kikötő helyek. De már ezen partok mellett való hajókázásnak, és az az által feltartott kereskedésnek vége van, ha tsak arra újjonnan intézetek nem tétetnek. Azomban a' rabló hatalmasságok hajói is merélnének a' partok felé közelíteni: mivel Frantzia Országgal barátságot kötöttek. A' honnan féltő, hogy az Olasz partok körül való kereskedés idegenek kezére ne jusson.

Majlándból Junius 22 dikén. Nálunk is van, mint a' Frantzia Republikában olyan Minister, a' ki a' Vallás körül elő forduló rendtartásokra, az Ekklesia' fenyítékre, a' Papok magok-viselésére, a' Szeminariumokra, 's a' Templomok, 's más effélékre tett Fundatziókra vigyáz. Minden Bullát, Brevét, Páfztori levelet, melly Rómából, vagy a' Püspököktől jön, megvisgál ezen Minis-

ter. E' határozza meg a' Papság Izámát, fizetését 's a' t.

Nápolyból Junius 28-dikán. Tegnap dél után jött bé városunkba a' mi igen kedves Királyunk, kimagyarázhatatlan nagy pompával. A' gyözüdelmi kapukon kívül vólt egy mesterséges alkotvány is, melly a' Discordiának (az egyenetlenségnek) bálványát ábrázolta. Lábánál két holt ember képe látszatott, kik egymást kivégezték a' világból. Ő Felségének azon lett elmenetelekor a' Discordia képe eltűnt, 's helyébe a' most szerentsésen uralkodó IV-dik Ferdinánd Király faragott képe látszatott, a' Nézők igen nagy örömére.

Ancona Junius 29-dikén. Tegnap hagyták ide a' Frantzia katonák ezt a' várat, és a' várost, 's mingyárt helyekbe jöttek a' Szentséges Pápa katonái, a' lakosok repeső örömökre. A' Kávé, 's minden vendég fogadó házoknál ingyen adták számokra a' frissítő italokat, 's éstve az egész várost gyönyörűen kivilágosították. Mai nap is ki fogják világosítani.

Génuából Junius 30-dikán. Tegnap napon tétetett közönségessé a' mi (Liguriai) Republikánknak új Konstitútzója, Saliceti Frantzia Követ, Cometti az Olasz Republika küldötje, és Gardanne Frantzia Generális, 's a' t. jelenléteben. Saliceti hofszó beszédet tartott. A' Szenátus öt Magistratusból áll, mellyeknek nevei ezek a' magok nyelveken: Magistrato Supremo, azután Magistrato di Giustizia, e Legislazione, Magistrato del Interno, Magistrato di guerra, e Marina, végre Magistrato delle Finanze,

az az, a' Felső Tanács, azután az Igazságra ügyelő, és a' törvényhozó belső, hadi, és tengeri, és a' Respublika jövedelmeire, 's költségeire ügyelő Tanácsok. A' Felső Tanács áll a' Dogeből (így hívják a' Respublika Fejét) a' négy, fejjebb megnevezett Tanácsok Elölülőjeikből, és még négy más Tagokból. Dogének tettek Polgár Cattaneo Ferentzet.

Német Ország.

Regensburgból Junius 28-dikán. Tegnap este egy Kurír érkezett a' Párisi itt lévő Követhoz polgár Bacher-hez; azután egy órával a' Moguntziai V. Fejedelmhez küldetett egy Postasietve Aschaffenburgba.

Hamburgból Jul. 2-dikán. Midőn Német Ország csak nem egészen újjonnan leendő felosztása fozoz kérdésben, és a' midőn már névszerént is tudjuk némelly tartományokról, hogy hova, 's kihez jutnak: akkor azt is van szerentsénk tudni, hogy Német Ország nagyobb kereskedő városai, minéműek Hamburg, Brema, Lubeca, Frankfort, Augsburg, Norinberga, megmaradnak régi állapotjokban a' kereskedés nagyhasznára, ámbár a' kisebb városok a' károk kipótolására fordítódnak is.

Mémből Julius 2-dikán. Midőn a' Muszka Császár, és a' Király Ő Felségek, minden pompás kísérek nélkül a' kikötő helyhez mentek volna sétálni: éppen akkor kötött ki egy Anglus hajó, a' melyben lévők a' Kapitányokkal együtt Ő Felségek itt lééről semmit se tudtak. Az Anglus Kapitány, kihez a' nyakába vótt egy Muszka Rend akasztva, kilátott a' szárazra. Ő

Felségek vele beszédbe erefzkedtek, 's a' Császár kérdi tőle, hol nyerte a' Mufzka Rendet? Anconánál felele a' Kipitány. Ekkor a' Király a' Kapitánynak kijelentette, hogy az a' ki előtt van, a' Mufzka Császár. Hasonlóképpen kijelentette Sándor Császár is, hogy egyfzersmind a' Prufzfziai Királyhoz is van fzerentése a' Kapitánynak. A' Kapitány egy kevéssé hátra vonta, és melly tífztelettel meghajtotta magát, de azt gondolyán, hogy megakarják jádzari Ő Felségek, így szóllott, mikor vizfsza ment volna a' hajóba: Uraim! de én velem tsak ugyan nem hitetnek el mindent.

Monachiumból Julius 26-dikán. Az a' Franzia Kurír, melly Janius 26-dikán érkezett Regensburgba, útját folytatta Béts felé. Úgy vólt a' híre, hogy a' Rebensburgi Diéta egy darabig nem fog folytatódni, és hogy a' Deputátusok közzül sokan elfozlanak. A' Moguntziai V. Fejedelem Követe is szándékozott elútazni; de a' Fr. Republika Agense B. Bacher, azt jelentette ki, hogy ő olyan fontos dolgokat vett Párisból, mellyeknek meghányása vetése őt, sőt hat hétig dolgot ad a' Gyűlésnek. Ehez képest nem tsak el nem ofzlanak a' Követek, hanem még a' távól lévők is öfzvegyűlnek.

Monachiumból Julius 9-dikén. A' Baváriai V. Fejedelemnek esett tartományok elfoglalására rendelt sereg mintegy 15000-ból áll. Öt ezer Generális Deroi vezérlése alatt a' Sváb kerületbe fog benyomúlni. Két más, öt öt ezerből álló sereg pedig Generális Hertzeg Leiningen, és Generális Gaza vezérlések alatt Wirtzburg, és Bamberg felé veszi útját, G. Deroi serege rész

szerént Friedbergnél, rész szerént Landbergnél szállítódik által a' Leck vizén. Mindenik sereggel van egy lovas Artilleria. — Hivatalbeli tudósítás által még nem tetetett közönséggé, hogy mitsoda Tartományok esnek a' Választó Fejedelmünknek. — A' múlt szerdán egy Kurír érkezett ide Bétsből, —

Frantzia Ország.

Párisból Junius 19-dikén. Egy ide való képmetző polgár Audouin, Generál Moreau képét megküldött Károly Fő Hertzegnek, majd azután nem sokára magának a' Királyi Hertzegeknek képét kimetizette, még pedig úgy, hogy a' metzés abban az idő pontban ábrázolja le Ő Királyi Hertzegségét, mellyben a' békesség előljárotzikkelyeit által vette. A' Fő Hertzeg következő értelmű levelet küldött az említett polgárnak. „Fogadja el az Úr ezen újj munkájáért, mellyet nekem küldött, tiszta indúlatból származott közfönetemet. Ha van oliyan érzés, melly az Úr metzése által bennem okozott tsudálkózáshoz hasonló: egyedül tsak az a' gyönyörűség az, a' melly által azon szerentsés időre emlékezem, mellyben a' hadakozással egygyütt járó nyomorúságoknak vége szakadt. Tudván azt, hogy tsak a' közönséges helybe hagyás, és a' hozzá értőknek tetizése az, a' melly az efféle dolgoknak méltó jutalma: erre nézve kérem, hogy ezen piksist, mellyet küldök (aranyból készült, és rága gyöngyökkel ki völt rakva) ne úgy nézze mint jutalmat, hanem mint háladatosságomnak bizonyosságát.”

Párisból Junius 30-dikán. Egy végezése a' Kormányfőeknek meghatározza azon Igazga-

tás formáját, melly Tabagó szigetében fog felállítatni. Ehez képest, a' sziget régi rendtartásaiból sok meg fog maradni, polgári, 's főben járó törvényeire, nem külömben törvényszékeire nézve. Midőn olyan dolog forog fenn, mellynek eligazítására a' Frantzia Republikához kell folyamodni, annak a' Konzulok előtt és a' Státus Tanáts előtt kell megfordulni. A' Szigetnek lesz egy fő Kapitánja, és egy Elölülője.

Párisból Julius 3-dikán. Bonn vidékén van egy szegény Zsidó, kit hit-sorsosi tápláltak. Hufzonkét gyermekei voltak ennek a' nyomorúlt Izráelitának, kik közzül megholtak tizen négyen. Egyszer megharagudván a' legnagyobbik fijára, bosszúságában azt mondotta néki: eredj oda a' hol bors terem. A' fű betű szerént értette az Attya mondását, 'sak hamar azután hajóra ül, 's Napkeleti Indiába evez. Soha nem tudot senki rólla semmit is. Mostanában a' Rotterdámban lévő Napkeleti Indiai Kamara azt a' rendelést vette Indiából, hogy keresse fel azokat, a' kik az oda evezett Zsidóhoz legközelebb tartoznak: mivel a' megholt, és 25 millióból álló summát hagyott maga után. A' Bonni Tanáts megkeresett ezt eránt, és arra kértetett, hogy míg az írt summa az Indiában megholt Zsidó Attyának kezébe mehetne, addig adjon annak 24 ezer forintot. — Úgy mondják, hogy az első Konzul, polgár Mathieu Faviers-t, ki a' Generál Moreau seregénél szolgált, mint Fő Kommisszáriust Regensburgba küldi, hogy a' Szecularizálás eránt tett egygyezést a' Gyűlés eleibe terjeljsze.

Párisból Julius 4-dikén. Egy ide való Újságban következő jegyzések tétetnek a' Né-

met Országban eső új Osztály eránt. „A' tapasztalás tanítja, hogy a' nagy, és az Európai Hatalmasságokat illető tárgyakat, bátorságosabban, és hamarébb végre lehet hajtani a' Kabinetokban, mint a' Gyűlésekben, mellyeknek végezése gyakran megakadályoztatik az úgy nevezett Formálítás által. A' Német Fejedelmek vallott kárik kipótolására tett intézetek Párisban tsendesesen véghez mentek: a' mellyek miatt más időkben, midőn nem ilyen békesség feltartására izelőző gondolatok uralkodtak, patak módjára folyt volna a' vér Német Országban. A' Westphaliai békességben nem forgottak nagyobb dolgok fel mint most, még is hosszabb idő alatt készült a' meg, azomban nem is vetett véget minden egyenetlenségnek.”

Párisból Julius 5. d. kén. Mivel Elba szigete már a' Frantzia Respublikával öszve kaptolatott: ehez képest 10 en az előkelőbb poigárok gyermekei közzül, a' Pryttanneumba felvétetődnek. — Úgy mondják mint bizonyost, hogy Palatinátusnak az a' része, melly a' Neckar vize bal partján van, Manheim városával egygyütt, Badennel, a' bal partján lévő része pedig Darmstadtal köttetik öszve. — Úgy hallatik, hogy mostanában, a' károk kipótolására tett intézetek alkalmatosságával, szó volt Brisgauról, mellyet a' Badeni Márk Gróf (a' ki ezután a' Würtenbergi Hertzeggel, s Hessencasseli Lánd Gróffal egygyütt Választó Fejedelem lesz) a' Bétsi Udvar, és a' Frantzia Kormányfzék megegyezésével, 6 millió forinton fog megvenni a' Modeniai Hertzegtől.

Straszburgból Julius 5. d. kén. Egy Párisi magános levél, a' következendőkét írja Német

Ország újj elosztásáról: „1.) Pruszszia kezdi el a' foglalást, a' mellyé leszsz Hildesheim Paderborn, Osnabruch, Monasteriumnak egy része, Erfurt, Nordhausum. 's a' t. 2.) A' két Választó Fejedelem a' Koloniai, és Trieri (Trevirum,) többé nem bír ezen méltósággal. 3.) A' Moguntzia Választó Fejedelem megmarad hivatalában, egy millió jövedelme leszsz Aschaffenburból, és Wurizburgnak, Bambergnek a' Ménus jobb partján fekvő részéből. A' Dahlbergi Coadjutor, lemond Fő Hertzeg Antalra való tekintetből, a' Moguntziai V. Fejedelemséghez tartott Izóllójától. 4.) A' Német Rend megmarad. 5.) Az Orániai Hertzegé lesznek Fulda, Freysingen, Baváriában, 's a' felső Sváb kerületben való némely bírtokokkal egygyütt. Az utólsókra nézve mindazáltal valami változás tevődik Ö Felségek a' Mulzka Császár, és Pruszsziai Király által. 6.) A' Nassau Usingeni Hertzegnek jut az a' tartomány, melly a' Ménus jobb partján fekszik, és Höchstől fogva Frankfortig, és le egész Oberlansteinig nyúl. 7.) Hessen Darmstadthoz fog tartozni egy része a' Westphaliai Hertzegségnek, ezen kívül a' Starkenburgi vidék, a' hova Heppenheim Fürth, és más helységek tartoznak kétség kívül a' Palatinatusi V. Fejedelemségben lévő Orburg is, az Umstadt vidéknek egy részével. 9.) Az úgy nevezett Hanseatika (lásd Hamburg alatt) és a' nagyobb Imperiális városok előbbi állapotjukba megmaradnak. Baváriáé, és a' Badeni Márk Grófé ezen levél szerént is azon tartományok lesznek, a' mellyeket már a' 4-dik számú Újságunkban, a' 62-dik oldalon közöltünk. 10. Toskánához fog kötödni Saltzburg,

Passau, és még egynehány azon a' tályékon lévő Fundatziók. 11.) Regensburg ezen levél szerént Baváriához kötődik. 12.) Wetzlárban a' Német Országai Fő Kamara megmarad. 15.) A' Bergeni Hertzegsére nézve még Bavária közt el nem igazódott a' dolog. 16.) A' Leiningeni Hertzegé lefzsz Amt, az Ammersbachi Klastrom, Miltenburg, Obenburg, Stochstadt, Seligenstadt, Steinheim, egy szóval azon vidék, melly a' Ménus bal partján Darmstadtal, és Hannauval határos. A' Badeni Márk Gróf, Würtenbergi Hertzeg, és a' Hassiai Land-Gróf, Választó Fejedelmek lesznek. — Hogy ez az osztály így marad é, vagy benne valamelly változások tétetnek, nem sokára bizonyost tudhatunk felöle.

Anglia.

Londonból Junius 30 dikán. Midőn a' Király tegnap előtt a' Mylordok Gyülésében akart menni, egy Tanátsot tartott, mellyben sok Angliai fő fő embereken, és az elsőbb méltóságú tzifra Dámákon kívül, az Auszriai, Muszka, Dánus, és Svéd Ministerek is jelen voltak. — Midőn az alsó Parlamentom Oratora által adta azon frást Ő Felségének, mellyben a' Státus szükségének kipótolására lett ajánlása volt befoglalva, igen nevezetes beszédet tartott, mellyben a' többek között ezeket mondotta. „Kötelességem szerént bemutatom Felségednek azon jegyzéseket, mellyekben a' Felséged hűséges alattvalói által, a' most folyó elztendő költségei meggyőzésére ajánlott segítség foglalatik bé. Különös háladatossággal megesmerik az alsó Parlamentom tagjai Felségednek atyai jószágát, és böltességét, melly által véget vetvén a'

hozszó, és költséges hadakozásnak, megenged-
 te nékiek, hogy az adózó nép terhén könnyítse-
 nek. A' múlt háborúban esett dolgokhoz hason-
 lítható példákat nem találhatunk Eleink viselt
 dolgai között; a' midőn a' részünkről igasságos
 hadat hathatóson folytattuk, é' magunkat abban
 győzödelmeink által kimutattuk; a' midőn ott is
 győztünk, a' hova tulajdonképpen száll-
 ván, nem mentünk fegyveres kézzel; —
 a' midőn egy halznos békesség, melly a' Felsé-
 ged tartományait újjakkal nevelte, megszerzette
 a' tsendességet a' Hazának, a' mellynek legfőbb,
 és alsóbb rendű tagjainak, már másodszor van
 szeren'séjek a' Parlamentomba öfzve gyűlni, a'
 Felséged Királyi széke zsámolyánál. Ezen ör-
 vendetes környűl állásokban, az alsó Parlamen-
 tom hűséges tagjai örömmel tapasztalják, hogy
 nem kéntelenítettnek a' Státus adóssága' újj köl-
 tsönök által leendő nevelésére. Úgy tartják,
 hogy kötelességekben áll figyelmezni az Ország
 mostani belső adósságára, és hogy minden mód-
 dal azon kell igyekezni, hogy az egygyezőleg fel-
 vett mód által ezen adósság minél hamarébb ki-
 fizettessen. Midőn minden figyelmetességeket e-
 zen fontos dologra fordítják a' Parlamentom tag-
 jai, és a' midőn azzal tartják, hogy az olly di-
 tsőségesen folytatott háború meggyőzésére a' leg-
 nagyobb költséggel fellyebb vitt adó, már most
 alább szállítódhatik: akkor a' legnagyobb meg-
 elégedéssel tapasztalják azt, hogy Felséged maga
 által látta, hogy az idő okozott eddig nagy aka-
 dályokat a' Uralkodó Ház költségére, és a' Ko-
 rona méltóságára megkívántató költségekre néz-
 ve. Jól tudják a' Felséged alatt-valói, hogy a'

Monarchia a' legbizonyosabb óltalma szabadságoknak, és hogy a' Királyi Szék fenyeSSége, az egész Nemzetnek méltóságára szolgál. — Már most egészízen felelevenedik kennünk az a' reménység, hogy bátorságban utánna láthatunk a' mes'erségeknek, mellyek Felseged előtt olly kedvesek, és a' mellyek olly nagyon megegygyeznek azon Nemzetnek gondolkodásával, mellynek a' nehéz dolgokba is belé fogni merő lelke, sem a' külső kereskedésre, sem a' belső jobbításokra nézve nem tsüggedt meg a' hadakozás által, és a' melly megfogja kettőztetni munkásságát a' békességes időkben. Midőn az Anglus Nemzet új kútfejeire talál gazdagságának: ez által állandóbbá tételik hatalmunk, és az, az Európai, és pallérozott Nemzetek közönséges hasznára fog szolgálni." —

Egy Alexandriából érkezett hajó, két nagy gyánitkőből faragott földő edényt hozott onnan magával, a' melly a' mint mondják meg Cleopátráé vólt, és a' mellynek a' hosszúsága 9 lábnyi, a' bősége pedig 6 lábnyi. A' szélein sok régi hieroglyphika metzések vagynak.

Londonból Junius 29. dikén. Nem tudhatni bizonyosan mitsoda fundamentomból, az a' hír foly nálunk, hogy Generál Massena hatvan ezerből álló fegyveres sereggel Török Országba fog nyomulni. Annnyival különösebbnek tetszik ez a' hír, hogy az Amiensí békességben nyilván megállítódott a' megbékélt Hta masságok között, hogy a' Fényes Porta tartományaiépségben megmaradjanak. Egyébaránt lehet úgy gondolkodni, hogy nehezen tarthatja meg magát az az erő, mellyet a' külsőkkel való új szövetekezés is nevel,

azon határok közt, melyet annak az igasság, 's a' Nemzetek költsönös hafzna szabott ki. — Már a' békesség megkélzülése után is neveltetett Francia Ország bizonyos tartománnyal, a' melly a' Konzuloknak Junius 23-dikán költ végezésekből megtetfzik, melly azt tartja, hogy a' tizenkettedik Ország departamentomában (Piemontban) a' katonának való Ifjúság számba vétessen, és hogy abból mind a' 9-dik, mind a' 10-dik esztendejére a' Respublikának, két két ezer katona állíttasson ki. —

Harmadfzori Tudósítás.

Kefzthelyen Nemes Szala Vármegyében helyezettett Mező Városban, Georgikon nevezete alatt felállíttatott Gazdasági foglalatosságot tárgyazó Majorban, e' most folyó 1802-dik esztendőbeli jövő Augustus hónapnak végezetével két Stipendiumok üressen fognak maradni, mellyeknek elnyerésére alkalmatosság lévén, e' nevezett Georgikon' részéről minden ollyas Ifjaknak, kiknek az említett Stipendiumoknak megnyerésére, 's ettől fogva a' gazdaság megtanulására, 's abban szerzett tudományok után Gazdasági Tifztségre kedvek volna, jelentetik, hogy magokat a' következő September, és October hónapokban a' Georgikonbéli Elöljáróknál Személylyessen béjelentsék. — A' Gazdaságot tanuló ilyen Ifjában, akármelty vallású, szüületésű, vagy Nemzetbeli legyen is az, megkívánandó tulajdonságok ezek: hogy ő a' Philosophiát, vagy legalább az alsóbb hat Deák Oskolákat jól elvégezte, Deák, Magyar, és Német nyelveken írjon, és beszéljen, az elvégzett tanulásáról, 's jó maga viseletéről hite-

les bizonyosság-és ajánló-levelet mutasson, végtére ép, és egészséges testü legyen. E' szerént azon két Ifjakkak, kik az elüresülendő Stipendiumoknak elnyerésére alkalmasoknak fognak találni élelmére, és ruházatjára (szabad szálláson, fűtésen, és gyertyán kívül) első esztendőre 100, másodikra 120, harmadikra 150 forint adattatik; 's egyfzersmind arról, ha a' három esztendőt, a' meddig a' Cursus szokott tartani, ditséretes előmenetellel elvégezéndik, hogy Gazdasági Tifztségre emeltetnek, bizonyossá tétetnek.

Minden egyéb Ifjakkak is, a' kik akár önön költségeken, akár más Jóltévők, vagy Atyokfiai segedelmével a' Georgikonban tanítandó Gazdaságbeli, Mathematika, és Physico Veterinariai Tudományokat tanulni, 's magokat a' külső Gazdaságbeli Tártyokban is gyakorolni akarják, valamint eddig, úgy azután is (a' Georgikonbeli Elöljáróknál megteendő bójelenés után, mind ezekre való bójárás, 's kinek kinek tzejlához képest választandó Tudományoknak hallása) mellyek így egy esztendő alatt is könnyen elvégezödhetnek, minden fizetés nélkül szabadon léfszen, tsupán azon kötelezéssel, hogy magokat a' Georgikon Törvényeihez, és rendtartásaihoz alkalmaztassák, 's mind privátim, mind publice tartatni szokott Examneknek alá vessék.

A' Tudománybéli Tártyok, mellyek az említett Gazdasági Majorban elől-adatnak, mint-hogy már egynehanyszor a' közönséges Újság-Levelekben úgy is olvastathattak, hogy ez úttal ismét elől számláltassanak, felesleg való dolognak látzik.

Fél árkus Tóldalékkal.

T O L D A L É K

A Magyar Hirmondónak, Juliusnak 20-dik napján 1802-dik Ezstendőben költ árkusához.

C A R M E N.

De *Stephano Tokody*, Sacro-Sanctae Theologiae Professore Clarissimo, Doctissimo, Meritissimo, Regis Apostolici Gratia, in actualem Cathedralis Ecclesiae Romano-Catholicae Magno-Varadiensis Canonicum Die XXI. Aprilis, Anno MDCCCII. solemniter inaugurato; auctore, *Michaele Testina*, Cive Hungaro Eperiesiensi, Regii Magno Varadiensis Archi-Gymnasii Pro-Directore, et Humaniorum Literarum Professore Primario, nec non Regii Erlangeusis Instituti Ordinario, Ducalis autem Latinae Eruditorum Societatis Ienensis Honorario Sodale.

Rumpatur, Quisquis rumpitur Invidia. (Martialis.)
Optimi Mortuum in Altissima cupiunt. (Tacitus.)

Innumeros inter Doctrina, Stemmata, Censu,
Officiis, Meritis, Annis, Virtutibus, atque
Gestis illustres Mystas, Altaria nuper
Qui venerabundi Fortunae Numinis ante,
Spe, dulci patrona, animati, Vota, Precesque
Ferventes fudere ad Divam; et TOKODY noster,
Ille suae Stirpis Columen, Splendorque sacrarum
Musarum, atque tui nunc Flos, o Varda Lycei!
Ille etiam, a tergo socio comitatus Honore,
Astraea vero carum praeunte Clientem,
Constitit intrepidus, propriae radiisque micare

G

Clarius ocepit Virtutis, Lumina cuncta
 Cetera Fronte sua, (qua non est ulla Minervæ
 Gravior, ac potior sedes,) sic nubila reddens:
 Eois ut cum se tollens Phœbus ab undis,
 Aurora referente exortum, dissipat umbras,
 Terrarumque altis flammis latus omne serenat.

Quem simul ac vidit tanto fulgore nitentem,
 Et graviore premi Meritorum pondere Libram
 TOKODII advertit, quam tunc Astraea supra omnes
 Altius extulerat; votoque suo auxerat; Urnam
 Desiit exagitare, Axemque rotare, stupore
 Immodico percussa novi facti, atque morata
 Alloquio istius; quæ talibus orsa erat Illum
 Commendare Deæ, ludentis in Orbe; favori
 Dictis: *Hunc ego, Virtutum Praestes, Iovè nata,
 In terras iterum nuper cum Pace reversa;
 Ut repetam Merito cuius sua Praemia Vindex
 A Te, cunctorum cui tantum est! in Bona iuris;
 Arbitrioque subest cuius sors utraque summo;
 Non frustra Praenestino Dea culta colono,
 Rhamnusia sacra; hunc Varas sis munere
 Spartae
 Sisto coronandum, atque hac divite Dote be-*
andum.

Vix ea proloquitur Themidis lectissima proles;
 Omnibus averso a reliquis cum protinus ore
 Illum duntaxat fixis Unum acrius, atque
 Blandius aspiciens oculis; sic mobilis Orbis,
 Et captivæ Urnae Regina, affata Clientem est:
*Quandoquidem tantis Aras, Coelos Superosque,
 Ecclesiam, Clerum, Musas, Regem, Patri-*
*amque,
 Rostra, Scholas, Croesos, Codros, Socios,
 et Amicos,*

*Aequales, Iuvenes, Canos, Studiis, Merri-
tisque*

*Devincire Tibi fueris connisus, amande
TOKODY! Spemque habeam, ut Te viribus
omnibus aequo*

*Hac dignum praestes fortuna, sisque Bonorum
Cunctorum posthac etiam Tutela, Salusque:
Sit tua, sit Sparta haec, et Fama, Gloria,
Honore*

*Usque polos, summique Deum Patris Atria
cresce!*

*Dicere adhuc aliquid plus conantem obruit ingens
Cultorum Adplausus laetis linguis, animisque
Testantum coram sua Gaudia. Nec mora: raptura
Cum subito lati discernere munere Clavi
Divus Honor cepit, iussistque capessere Sedem
Inter Vardensis Consentes Ecclesiae almos.*

*Tunc ego suscipiens Coelos, Numenque Su-
premum,*

*In sortes, et fata hominum cui summa potestas,
Lunatis genibus venerans, haec volvere mente
Debebam invitus: Iustissime Conditor Orbis,
Ergo tamen verum est; citius, vel tardius
Unum*

*Quemque hominum proprium Meritum quod
tollat in altum,
Atque a Te capiat mercedem abscondita Virtus.*

Hír-adás.

Egy olly ditsöséges Nemzet, mint a' Ma-
gyar, melly már kilentz száz esztendőnél tovább
uralkodik Európának napkeleti részében, mint-
hogy a' Külföldieket is viselt dolgai által méltó
álmélkodásra gerjeszti, illendő, hogy Fijainak,

G 2

's Leányinak olyan Könyvet nyújtsa kezeikbe, melyből ezek Nagy Eleiknek fényes tetteiket ébresztő például olvashassák.

Ugyan is, ha csak Őseink' példákat szemel előtt nem viseli az Ifjúság, lehetetlen, hogy lassanként Nemzeti Méltóságáról el ne felejtkezzék, lehetetlen, hogy el ne fájuljon. Ellenben buzgó hazai szeretetet, a' Királyhoz való hívséget, és az Ország köz javára önnön elzánásunkal öszvekaptsolt törekedést gerjeszt szívünkben, a' Nemzetünk Történeteinek figyelmes olvasása. Úgy kell tehát tekinteni a' Hazai Históriát, mint a' Nemzeti Tulajdonságoknak leghívebb örökösítőjét, a' Köz Jónak legszükségesebb, 's leghathatósabb eszközt.

Erre nézve hazafiúi kötelességemnek tartottam, hogy Nemzetemnek édes Anyai nyelvünkön, azon a' Polgári állapotunkat legbizonyosabban fentartható nyelven, olly Könyvet ajánljak, melyben az Országnek legrégebb változásai a' Magyar Nemzetnek egész a' mostani időkig folytatott történeteivel egyetemben feltaláltatnak.

A' Könyv ez: *Magyar Ország Históriája. Gebhardi Lajos Albert munkáiból magyarázta Hegyi József. Megigazította, és 1803-ikig folytatta Kultsár István. Pesten Trattner Mátvás betűvel.*

Illyen egész munkát, melly a' legrégebb hómályos nyomon kezdődvén folyvást közelget a' mai napnak fényes világához, egy buzgó, és Hazáját szerető Nemzetnek csak említeni is elegendő. — Tudja Ő, hogy, valamint ezen Országban lakó, és maradékaikban még most közöttünk fen lévő, régi Nemzeteknek emlékezetes vál-

tozásai mostani állapotunknak nagy megvilágosítására szolgálnak; úgy a' mi viselt dolgaink Unokáinknál ébresztő oktatások léznek. Azért örömmel fogadhatja ezen Könyvet, melly nem hízelkedő Biographiát, vagy száraz Chronikát; hanem a' Köz Boldogságnak kútforrásait, és eszközeit nyomozó Históriát foglal magában. Én, kiadásával eddig való híjánosságát akarván kipótolni az efféle Könyveknek, azon igyekeztem, hogy úgy, mint az előttem való Író jeles tulajdonságokkal díszeskedik, az én folytatásom is tisztá, és értelmes magyarsága, válogatott tárgyai, és minden részrehajlás nélkül való írása által magát megkedveltesse.

Az egész munka mintegy 110 árkusra terjed, és 4 kötetekre szakasztatik. Nyomtatása ilyen szép egy arányos papirosra, ezen betűkkel, és illy nyoltzad formában lézzen. A' hosszabb történetek megnevezett tikkelyekre osztatnak, és a' Könyv' végére egy tökéletes Laistrom ragasztatik.

Mind a' négy résznek árát 5 forintra határoztam olyan módon, hogy a' ki ezen áron kívánja megvenni, jövő Augustus végéig vagy nálam, vagy az alább feljegyzett Uraknál magát jelenteni ne terheltessék; mert a' magokat jelentő Urak számokon fellül lévő exemplárok más kézre fognak szállani, és drágábban árúztatni.

A' Könyv nyomtatása jövő 1803-dik esztendő elején bizonyosan elvégeződik. Azért Jósef napi vásárkor a' Vevők vagy magok, vagy az itt evezett Urak által mind a' négy részt egygyütt kezeikhez vehetik. Tsak hogy, ha addig le nem tennék, akkor elküldeni az 5 forintokat elmulassák.

Annakokáért kérettetnek minden Hazafiak, nevezetesen a' következő Erd. Urak, hogy ezen köz haszonra, 's a' Nemzet ditsőségére tze-
lozó igyekezetet megismértetni, ajánlani, 's a'
Könyv megvétele eránt magokat nálók jelentő
Urakról engem barátságosan tudósítani méltöz-
tassanak:

Aradon Mándik András Dir. Úr. Balassa-
Gyarmaton Sebestyén László Fis. Úr. Beszter-
czén Sellyei János Úr M. nyelv Tanító. Bétsben
a' M. Hirmondó Írói, és Ocsovski Úr. Gróf Te-
leki Nevelője. Budán Czinke Ferentz Prof. Úr.
Debretzenben Tiszt. Keszthelyi László Direct. és
Budai Esaiás Prof. Urak, Egerben Gyalogai Ig-
nátz Úr Factor, és Szachta Márton Kispap. Esz-
tergomban Tiszt. Andaházi József Direct. Úr. Fe-
jérvárott Tiszt. Spaitz Direct. Úr. és Lang Könyv-
kötő Úr. Győrött Tiszt. Tumpacher Theol. Prof.
és Német László Ev. Prof. Urak. Gyulán Rigler
Orvos Úr. Jászberényben Horvát Péter Dir. Úr.
Kalotsán Tiszt. Rakovskij Gergely Dir. Úr. Kar-
lovitzon Wolni Dir. és Lazarevits P. Urak. Ká-
rolyban Szüts I. Fiscalis Úr. Kassán Sáfár Imre
Prof. Úr. és Tseptsányi Gábor Úr M. nyelv Tani.
Késmárkon Podkoniczki Ádám Prof. Úr. Kesz-
thelyen Fő Tiszt. Horváth János Apátur; és Ró-
sa Fiscalis Urak. Ketskeméten Kallos Prof. Úr.
Kolosvárott Tiszt. Dani Prof. Úr. Komáromban
T. Farkas, Fülöp Ben. és Tiszt. Nagy Ev. Préd.
Úr. Körösön Fodor Gerson Prof. Úr. Kőszegen
Czivitkovits Sándor Ingenier Úr. Lőtsén Bárdos-
si János Asses. és Direct. Úr, és Liedeman Már-
ton Rector Úr. Maros-Vásárhelyen M. Aranka
Cons. Ur. Miskolczon Váradi Gerson Prof. Úr.
Nagy-Bánnyan Pechata Direct. Úr. Nagyszombat-

Bán Tifzt. Korbályi Theol. Prof. 's Baki Direct.
 Urak, és Giergiovits Aron Úr. Görög Pap. Nagy-
 váradoñ Varga Márton, és Kerefturi József Prof.
 Urak. Nyitrán Tifzt. Kelle Leopold Direct. Úr.
 Pápán Márton Prof. Úr. és Némézt Könyv-kötő
 Urak. Pesten Weingand Társasága, és Kis István
 K. Úr. Pétsen Csónka János Prof. Úr, és Hoff-
 man Ignázt Úr. M. Nyelv Tanit. Sáros-Patakon
 Beregszászi Pál, és Szombathi Prof. Urak. Po-
 sonyban Hajnik Pál M. Tör. Tan. Belnai Gy. Úr.
 Prof. Hist. Schweiger Könyváros. Sopronban
 Tifzt. Tót Farkas Direct. Úr, és Raitz Prof. Úr.
 Szegeden Tifzt. Bényák Prof. Úr. Kipling Könyv-
 kötő Úr. Szombathelyen Tifzt. Kreznerits Prof.
 Úr, és Zsoldos István Könyvkötő Úr. Tatában
 Nagy Imre Exactor Úr. Temesvárott Tifzt. Szul-
 man Péter Dir. Úr. Türgön (Somogy Vármegyé-
 ben) Vadnai Fiscal. Úr, és Császari Prof. Úr.
 Ungvárott Fekete Imre Asses. és Dir. Úr. Váczon
 Tifzt. Bernáth László Úr. Theol. Prof. és P. He-
 gyi József Piarista. Veszprémben Takáts József Fi-
 scal. Úr. Zágrábban Tifzt. Klohammer Prof. Úr.

Kiknek házaifúii buzgótságokért köteles hálá-
 adásomat önnön kívánságaik szerént szívesen aján-
 lom; 's megmutatni el sem mulatom.

Költ Pesten 30-dik Májusban 1802.

KULTSÁR ISTVÁN,

Nre. 472.

Jelentés.

Következendő tizimű munka világ eleibe le-
 endő kibotsátását közöljük, a' szerént; a' mint
 az kezünkbe jött: Bibliotheca Scriptorum Socie-

tatis Jesu olim Provinciae Austriae, complexae Hungariam, Croatiam, Slavoniam, Transilvaniam, Styriam, Carinthiam, Carnioliam, Comitatum Goritiae, et Istriam Austriacam, ac ad annum 1519 Bohemiam quoque, Moraviam, et Silesiam. Ab anno 1554 ad annum 1803. Opera et Studio Michaelis Paintaer, Hung. Sopron. Praepositi inful. B. M. V. Annunc. de Rátóth, Inclit. Comitatum Simigh. Sopron. Varasdin. et Wetzprim. Tribunalis Assessoris, ac Wetzprim-Orphan. Deput. Praesidis. — Ohajtván a' nevezett Tudós bizonyos, és fundamentomos okokra nézve, hogy a' Jésus Társaságbeli azon tudós Könyv Íróknak emlékezte felmaradjon, kik az Austriai Monárchiához tartozó dolgokat munkáikban befoglalták, vagy legalább azokat illetékehez képest a' fellyebb említett munkát, mellyen több esztendőktől fogva dolgozott, kiadatni szándékozik 3 darabban. Hogy ezen munkának kiadattatására megkívántató költség füstbe ne menjen: azok, a' kik azt megszerezni szándékoznak, méltóztassanak három hónap elforgása alatt neveteket beiratni, Bétsben a' Theresiana Akadémiában T. T. Wittman Xaverius Úrnál, 's a' Magyar Hírmondó Íróinál. Budán, és Pesten Könyváros Weingand, Kassán T. T. Vitze Director Szuhányi, Szebenben Könyváros Hochmeister, Győrben Könyvnyomtató Streibig, Lótsén T. T. Lux, Posonyban T. T. Fejérvári Ignázt, Sopronban Könyvkötő Pfundtner, Fejér Váron Lang, Nagyszombatban Jelinek, Zágrábban T. T. Kánonok Domin. Uraknál. Wetzprémben Junius 1-ső napján 1802.

Sammer Mihály
Könyvnyomtató.